UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

C ante AE

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

Dicit̃ ⁊ de ſono vehementiore. Actius. Sęna ſonãdo crepi-
tu clangentes cachinnant: venit tñ ex gręco κ[illegible]χαξω.

Caco as. ventris onus depono excreſco. Mar. Ventris onus
miſero ne te pudet excipis auro Baſſa bibis vitro: charius
ergo cacas. Hinc cacaturio is. idem.

Cacaturio is. Mar. Cęnaturit non cacaturit.

Cacula pe. cor. milites ſeruus απὸ τῶν καλων. i. a lignis.
Erãt enĩ caculę militũ ſerui fuſtibus: clauiſq̃ʒ ligneis arma-
ti ad tutelam dominoꝝ. Plau. Video caculam militarem.

Cacumen pe. pro. vertex ſũmitas montis.

Cacearia iſula in ponto quã Põpo. li. ij. Colliſariam vocat.

Cado is. cecidi caſum ſigt ruo. Aug. ſup Jo. Qui nõ intrat per
oſtiũ in ouile ouium ſʒ aſcendit aliunde: veh miſero mihi qꝛ
caſurus ſum. Interdũ cadere eſt euenire. Cic. li. iij. offi. Nec
ꝑter ſapientem cadere in quẽq̃ʒ põt. Interdũ Occidere mo
ri. Virg. Cadit ⁊ ripheus iuſtiſſimus vnus. Et cadere dicũ-
tur illi qui leuati a ſũmo ad inferiora labunt̃. Cadere a cau-
ſa eſt aduerſario in cauſam cõcedere: qꝺ plerı̨q̃ʒ faciunt ne
maiora incurrant dãna qꝺ eſt litẽ perdere. Huius cõpoſita
ſunt. Accido. Concido. Decido. Excido. Incido. Intercido.
Occido. Procido. Recido. ⁊ Succido: quę habẽt pe. cor. De
riuatiua ſunt caſa: caſo as. ⁊ caſito de quibus infra.

Cadauer pe. pro. a cadendo. Nã vt inquit Hier. Ab eo ꝙ poſt
mortẽ ceciderit cadauer ꝺꝛ. Et ꝓprie de corporibus mortu-
is q̃uis ⁊ de oppidis ad ſolũ deductis quãdoq̃ʒ dicat̃ Ser.
Sul. Ci. Tot oppidorum cadauera proiecta iacent. Hinc ca
dauerinus. a. um. pe. pro. Aug. li. ix. ci. dei. Si tantis ſacrifi-
cioꝝ cadauerinis non contaminantur nidoribus.

Caducus. a. um. pe. pro. Non ſolũ momentaneum ſigt ꝙ facile
cadat: ſed ꝙ cadere faciat. Vñ morbus caducus ꝙ facile ca
dat. Ply. li. xvii. In drupis quoq̃ʒ q̃ matureſcentes tunc ſũt
ꝑcipue caducę id riguis magis euenit ẽt ſi non ceciderint fa
ſtidiẽdis. Qñq̃ʒ caducus mortuus ꝺꝛ. Virg. lib. vij. Hic mul
tum fleti ad ſuperos: belloq̃ʒ caduci dardanide. Unde ⁊ ca-
dauera: ⁊ caducum qꝺ ſub aliq̃ conditione legatum eſt. Ca
duca hereditas ꝺꝛ cum heredes ceciderunt. Et caducarij q̃
hmõi hereditatẽ accipiunt. Juue. Legatuʒ omne capis: nec-
non ⁊ dulce caducum: caduca auſpicia veteres dicebant cũ
aliquis in templo excidit veluti de manu virgę.

Caducor eris. pręcipitor. Varro. Et frigido nymbo aqua ia-
cta caducimur.

Cadulę: guttę quę de carne pingui cadunt dum aſſatur.

Cadiuus. a. um. pe. pro. qꝺ per ſe cecidit. Vñ cadiua poma dñr
q̃ nõ ſũt manu collecta ſʒ ſua ſpõte ĩ terrã cecidẽ. Et cadiua
folia q̃ ꝑ ſe ex arborib⁹ cadunt. Ply. colligi mala poſt ęq̃no-
ctiũ autũnale cadiua ſepari ſtramẽtis ſtorijs paleiſue ſterni

Cadus vas vinariũ quo vinũ cõdit̃ inquit acron. Cuius ꝑma
corripit̃. Mar. In vaticanis cõdita muſta cadis. Continet
vrnas duas: vel vt aliq̃ volunt tres cũ dimidia. Vrna q̃drã
tali ⁊ amphora. Primi in alpibus ruſtici cados ligneos cir-
culis cinctos excogitarunt: ⁊ grecum eſt καδος.

Caduceus ⁊ caduceũ: virga Mercurij erat q̃ pax ſignificabat̃
Nã qꝛ Mercuri⁹ oratiõis deus eſt: ⁊ deoꝝ nũcius vt genti
lium more loq̃mur: merito a dijs mittebat̃ vt diſſidentium
aĩos oratiõe ſedaret. Hinc caduceatores dñr legati pacẽ pe
tentes a caduce quẽ manu geſtabãt. Cato. Caduceatori ne-
mo nocet. Et caduceum ipſum apollo inuenit: eoq̃ʒ Mercu
rium donauit a quo ipſe lyra donatus ſit.

Cadurcũ tentorium ſiue culcitra: q̃ merces tegunt̃: a cadurcis
gallię ꝑplis vt inq̃t Ply. apud quos lini ꝑſtantiã palmã ob
tinet in culcitris. Juue. Inſtitor hybernę tegetis: niueiq̃ʒ ca-
durci. Sũt qui putent eſſe inſtitã quę ſupra lectũ obtendit̃
⁊ tegit vndiq̃ʒ: ⁊ cũ corpus xp̃i: aut ſancti alicuius viri oſſa
per vrbem comportant̃ cadurco. i. ſupernę quod plures ſu
ſtinent operiunt. Juue. Violato pęna cadurco.

Cadiſcus: vaſculum quo ſuffragia colliguntur gręce καδισ
κος diminutiuum a cadus.

Cadmus nomen propriũ phęnicũ regis Agenoris filij: qui fuit
tyrius a quo Cadmeus. a. um. Marti. Te cadmea tyrus. Et
thebę cadmeę dñr a cadmo cõditore. Proper. Cũ tibi cad-
meę dñr pontice thebę. Ferunt cadmuʒ. xvj. lr̃as e phęnice
ĩ gręciã detuliſſe α β γ δ ε η ι λ μ ν ο π ρ σ τ υ. His pa
lamedem troiano bello. iiij. adiecisse ξ ψ φ χ aiunt quoq̃ʒ
Cadmũ hiſtoriã inueniſſe: ⁊ primũ proſaicã orationẽ inſti-
tuiſſe. Apul. vo aſcripſit pherecidi. Fertur item ĩueniſſe au-
ri metalla atq̃ʒ cõflaturã. Eſt ⁊ cadmus mons qui Laodicee
ĩminet: ex quo Lycus fluuius fluit. Noſter autem Suidas
ita ſcribit ꝺ cadmo. καδμος ὁ μιλήσιος ευρετης των
γραμματων επιγραμματι ξηνωμος καδμορ παν-
διονος πι λησιος ιςορικος ος πρωτος κατα τινας
συγγραφην εγραψε καταλογαδην μικρω νεωτε-
ρος ορφεως et ſubdit απερ γραμματα πρωτοι φοι-
νικες εφευρον.

C ante AE

Cęa nomẽ inſulę maris ęgęi: a Cęo Titani filio ſic dicta. De q̃
Ply. lib. iiij. Inſulę cęnę quattuor fere partibus quę ad boę
tiam vergebant eodẽ mari deuoratis. Hanc Ptol. ⁊ vulgus
nauticũ ciam noiat. Hinc cęus. a. um. Vñ eraſiſtratus e cęa
incęus dictus eſt. Et veſtis cęa quę ab aliq̃bus coadicitur
Ply. lib. iiij. ſcribit ex cęa inſula profectam delectatiõi fęmi
narum veſtem auctor eſt Varro. Eſt autẽ cęa veſtis bom-
bycina tenuiſſima deraſis velleribus a paruis aĩantib⁹ cõfe-
cta ibi ꝑmũ inuẽta. Hãc ꝑma texiſſe ꝺꝛ pãphila: ſiue vt Ar.
inquit paſiphile platis filia. De hoc ẽt in dictione coos.

Cęcias: vẽtus q̃ ita flare ꝺꝛ ab Ar. nõ vt nubes ꝓpellat: ſʒ vt ad
ſe vocet. Flat inter aquilonẽ ⁊ exortũ ęquinoctialem.

Cęcubitum vinuʒ ſic dictũ a cęcubijs campanię populis apud
quos naſcitur. Ply. lib. iiij. Setini ⁊ cęcubi obtendunt̃ agri
His iunguntur falerni calęni. Mar. Cęcuba fundanis ge-
neroſa coquuntur amicis.

Cęcus quaſi oculis captus vel quaſi oculis conciſus: vel ocu-
lis carens. Et cęcus ꝺꝛ inſidioſus occulte malus: latens ta-
citus: qui videri non poteſt. Col. lib. j. Ex quibus ſępe cõtra-
huntur cęci morbi quorũ cauſas ne medici quidẽ ꝑſpicere
queunt. Sic dicimus cęcam noctem in qua non videmus.
Virg. Cęca tegẽs filo veſtigia. Trãſfertur ⁊ ad aĩuʒ. Vñ cę-
ci dñr ĩprouidi. Hinc cęcitas tam aĩ q̃ʒ corporis orbitas.

Cęculus diminu. a cęco. Eſt ⁊ nomen proprium eius qui pręne-
ſte condidit: a quo cęcilios ortos putant quorum familia
Romę nobiliſſima fuit.

Cęcilia genus ſerpentis cęci. Colu. lib. vij. Eſt ⁊ magnorũ aĩa-
liũ noxiũ virus. Nã ⁊ vipera ⁊ cęcilia ſępe cũ in paſcuo bos
improuide ſupercubuerit laceſſita onere morſum ĩprimit.

Cęcutio is. parũ video: ⁊ cecutiẽs q̃ſi ſemicęc⁹. Var. Utrũ ocu
li mihi cęcutiũt: an ego vidi ſeruos in armis cõ dños Hiero.
ad Pauli. Ut rarus ſit qui non in earũ cęcutiat lectione.

Cęculto as. obtuſam aciẽ hẽo ⁊ q̃ſi cęco ſilis ſum Feſt. Cęcul-
tare ẽ cęcos imitari. cęcultãt cęci ſilẽs ſũt oculoꝝ acie obtu-
ſa. Plau. Nũnã mihi oculi cęcultãt: ẽ ne hic noſter Hermio

Cęcilius poeta dictus vt inquit Feſt. a cęculo ꝑneſtinę vrbis
cõditore: vel vt quidã aiunt a cęcuentibus oculis.

Cęco as. cęcum facio. Cuius compoſita ſunt excęco quod eſt
valde ſeu perfecte cęco. Ply. Ut cum lauatur ſi oculos attin
gat: excęcet: obcęco de quo infra.

Cęcũ vallũ in quo ꝑacuti pali affixit herbis vel frondibus ocu
lunt̃. Itẽ cęcũ ĩteſtinũ qꝺ a dextra ꝑte incipiẽs in ſiniſtriorẽ
peruiũ ⁊ longũ eſt. Ideoq̃ʒ ꝺꝛ cęcum qꝛ id quo peruium eſt
lata fuſum ac ſeminatũ ab vtraq̃ʒ ꝑte huc atq̃ʒ illuc volutũ.

Cęcinos amnis vocat̃ q̃ Rheginũ agrũ a Locrẽſi diuidit. Eſt
⁊ oppidũ Italię haud procul a Sicilia cęcinum dictum.

Cędes mors ferro aut alia vi illata pręſertim ab eo qui occide
re aut ferire volebat. Inde dicimus aliquem cõmiſiſſe cę-
dem. Huius dimi. eſt cędicula.

Cędo is. cęcidi pe. pro. cęſum verbum actiuũ cuius paſſiuuʒ eſt
cędor. Et eſt cędere flagellare. Ter. Verberibus te cęſum in
priſtinum daue dedam. Itẽ excidere. Ci. aut eius partes q̃ſi
mẽbra q̃dã cędẽda. Itẽ percutere. Juue. Ebrius ⁊ petulans

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

qui nullum forte cecidit. Jtē Occidere. Uirg. Cęduntᷣ vigiles. Per tranſlationē võ ponitᷣ qñq; ꝓ imolare vt apud eũdē. Cędunt binas de more bidētes. Jtē pro Frāgere. Ci. Cędere ianuā ſaxis īſtare ferro. Huius cõpoſita ſũt. Abſido cõcido: circũcido: decido: excido: icido: ītercido: occido: ꝑcido: recido: ⁊ ſuccido: quoꝝ penul. ꝓducitᷣ. At cedo ſine diph. ceſſi pſm̄ ⁊ ſupinuʒ ceſſum facit: multaq; ſigt. Nā qñq; cedere ſigt abire ⁊ locũ victori dare. Ci. Cui q̄dē exercitus nr̄i iperatoreſq; ceſſerũt. Qñq; diſcedere euitare atq; ſubtrahere. Plau. Cędamus imbri. Lucil. Qñq; pudor ex pectore ceſſit. Hinc cedere irę dicimus dare locũ irę ⁊ q̄ſi ab ira diſcedere Cedere bonis diſcere a bonis ⁊ q̄cq̄d nr̄m erat tradere creditori. Cędere iure diſcedere a iure ⁊ ius qđ habeamus alteri tradere. Qđ ⁊ de iure cędere dicimus: ⁊ cędere ē in ius alicuius venire: vt cędũt mihi ea bona. i. in ius meũ veniũt. Et cũ actõ mediāte ī Hier. ſup Mat. Jta fiebat vt oblatio liberoꝝ ſub occaſione templi ⁊ dei in ſacerdotuʒ lucra crederet. Rurſus cędere ponitᷣ ꝓ dare. Enni. Saluete optima corpora cedite manus vr̄as: meaſq; accipite: ꝓ ꝯcedere obſequi nõ repugnare. Uirg. cędo equidē nec nate tibi comes ire recuſo: ꝓ ſuccedere ſeu ī ſortē ꝯtingere. Jdeʒ cęſſerit auſonio ſi fors victoria Turno. ꝓ incedere. Clau. ī Aul. Jn hoſtē abſolutus cędas. Jnuenitᷣ ⁊ cedo īperatiuũ ꝓ dic. ⁊ nõnunq̄; ꝓ da. nec hʒ aliā ꝑſonā niſi tn̄ cedite plr̄. habetq; primā correptā. Ter. ī An. Cedo cuiũ puerũ. Lac. li. iij. Cędo igitᷣ q̄d dixeris. Ci. in Cato. Cedo q̄ noſtrā rēpu. tātā amiſiſtis. i. dic Ter. in phor. poſuit ꝓ da. Quin tu mihi argētum cedo. phor. Jmmo võ vxorē tu cędo. Cedere diē inq̄t Ulp. ſigt incipere deberi pecuniā ſicut venire diē ſigt eq̄ diem veniſſe quo pecunia peti poſſit. Hui⁹ vbi cõpoſita ſunt abſcedo accedo ꝯcedo. decedo: diſcedo: excedo: incedo: intercedo: ꝑcedo: procedo: recedo: retrocedo: ſecedo: ⁊ ſuccedo: quę habēt pe. pro.

Cędua ſylua quę relinquitur vt ex ea ligna cędantur.

Cęſim aduer. ſigt cędendo ſicut puncti pungēdo: ⁊ cęſim dicitᷣ vno ictu. Col. li. v. Maior aũt pars operis in vineā ductim potiuſq̄; cęſim faciēda eſt. Hinc ductim ſigt cum mora.

Cęlum: inſtr̄m: quo vtunᷣ argētarij dũ vaſa ſculpũt: vt eſt illud. Cęlo fabricata myronis. Et cęluʒ vocatᷣ: qđ alio mõ đr mũdus cuius circũflexu cuncta teguntᷣ ⁊ ſtellis iplēdet q̄ſi q̄dā cęlatura: a cęlo ſculpo: eo ꝙ ſit cęlatũ h⁰ eſt ſyderib⁹ ſculptũ ſiue ſignatũ. Et ſic cũ ę diph. ſcribitᷣ. Amb. lib. hexa. Cęlũ đr q̄ſi ipręſſa ſtellaꝝ lumina velut ſigna hēat tāq̄; cęlatũ appellatᷣ: ſicut argētũ qđ ſignis eminētib⁹ refulget cęlatũ dicimus. Uar. a cauo deriuat κοιλον enī ꝯcauũ dicunt. q2. ſ. id neceſſario in ſculptura exigitᷣ. Et ſic cũ ę diph. ſcribi dʒ. Quidā ſine diph. ſcribũt a celādo a ꝯ̄rio noīe ꝙ apertũ ſit. Interdũ cęlũ ſumitᷣ ꝓ aere. Uirg. Maria ac terras cęlũq; ꝓfũdũ. Ply. lib. ij. Et h⁰ cęlũ appellauere maiores qđ alio noīe aera Hinc grandines ſũt ⁊ pruinę hymbres ꝓcellę turbines vētorum h⁰ regnũ. Supra lunā pura oīa ac diuturnę lucis plena. Aug. Huic aũt cęlo in quo ſũt luminaria: ita vicinus eſt aer vt ⁊ ipſe cęli nomē accepit: nõ ſolũ ſermone cõi ſm̄ quē dicimus ſerenũ vel nubilũ cęlũ ſʒ ēt nr̄aꝝ ipſaꝝ ꝯſuetudine ſcripturarũ cũ dñr volatilia cęli cũ aues in hoc aere volare manifeſtum ſit. Ax. accipit cęlum pro octaua ſpęra qñq; ꝓ corpore quinto qñq; pro toto vniuerſo. Dicitᷣ pterea cęlum palatum oris. Ply. Cerebrũ viſcerum excellentiſſimũ eſt proximũq; cęlo capitis ſine cruore ſine ſordibus.

Cęleſte quod e cęlo eſt. Uñ cęleſtia numina ⁊ cęleſtia auguria quę a cęlo fiunt cum vel fulminat vel tonat.

Cęlicus. a. um. idem eſt qđ cęleſte: vt regna cęlica.

Cęlitus aduerbiũ ſigt e cęlo ſicut diuinit⁹ a deo Hie. Tādē cęlitus īſpiratus ꝑciſam morſu liguā in oſculātis ſe faciē expũit

Cęlites dij cęleſtes. Augu. lib. de grāma. Cęles cęlites qui iter ſibi faciunt ad cęlum.

Cęlicola. pe. cor. qui vel quę cęlum habitat.

Cęlebs gñis cõis: q̄ nunq̄; duxit vxorē: ſeu q̄ eā amiſit. Dictus cęlebs vt inq̄t Hiero. ꝙ cęlo dignā vitā agat q̄ coitu careat. Aug. Cęlebs q̄ nõ hʒ vxorē: vel q̄ non hʒ maritũ q̄lia ſũt numina in cęlo q̄ abſq; ꝯiuge ſũt ſi agapetas nõ attendamus. Priſ. Cęlebs đr q̄ſi cęleſtiũ vitā ducens. Hi accipiũt cęlibē non tā pro vxore carentib⁹ q̄; ꝓ caſtis ⁊ oī venere abſtinētibus. Sed ꝓprie đr cęlebs q̄ vxorē non hʒ etiā ſi ꝯcubinas habeat. Nā cęlebs ⁊ maritus relatiua ſunt. Quintil. Nā clarus an obſcurus magiſtrat⁹ an priuat⁹ ciuis an peregrin⁹: liber an ſeru⁹: marit⁹ an cęlebs: parēs liberoꝝ an orbus ſit. Cic. li. de legib⁹. Cęlibes eē ꝓhibento. Dicim⁹ tñ toꝝ cęlibeʒ ⁊ vitā cęliben actā in cęlibatu. Ouid. Quę ſi nõ fuerat cęlebs te vita deteret. Hĩc cęlibatus us. ꝓ vita q̄ agitᷣ ſine vxore. Martian⁹. Cõſtituit Mercuri⁹ pellere cęlibatũ. Hier. ad tranq̄llũ. Nihil ꝓdeſt abſq; operibus cęlibatus. Et nuptię cũ ēt ſides ſi operā nõ habuerit: mortua eē dicatᷣ. Sue. Uex amiſſa vxore lepida: duobuſq; ex ea liberis manſit in cęlibatu.

Cęlſus a cęlo. i. altus ⁊ ſublimis a quo ſiũt excelſus ⁊ pręcelſus in q̄bus ꝑpoſitiones habent vim augēdi. Excelſitas. Ci. Et enim magis eſt ſm̄ naturam excelſitas animi ⁊ magnitudo Quidam tamen hoc nomen ſine diphthongo ſcribunt.

Cęlibaris haſta dicebatur qua caput nubentis comebatur.

Cęlius mons vrbis Romę ex ſeptem a cęlio vibeno nobiliſſimo duce tuſco dictus ꝙ Romulo aduerſus latinum regem cũ auxiliaribus venerit inclytus. Hunc montem. Tul. Hoſ. vrbi addidit: ibiq; ipſe habitauit quo frequentius habitaretur vt inquit Liui. Jn eo habitauit Ennius poeta. Fuit et Cęlius nomen patris ſaturni.

Cęlo as. ſculpo ſiue ſigno. A quo cęlata vaſa dñr quę veteres ancęſa vocabant ꝙ circũ cędendo ſiant. Et cęlum ipm̄ quo cęlantur. Ply. lib. xxxiij. ꝯſtruxit hoc verbuʒ inſtar eoꝝ quę pręciũ ſignificāt. L. Craſſus inq̄t orator duos ſcyphos mentoris artificis manu cęlatos ſęſtertijs centũ ꝯceſſus eſt tamē nunq̄; ſe bis vti ꝑꝑ verecundiā auſum.

Cęllo is. per duplex ll frango: ſiue cędo: quo verbo nõ vtimur niſi in cõpoſitione. Eius cõpoſita ſunt excello pro extollor et ſupero. Antecello: pręcello: ꝑcęllo: ꝑcutio: euerto. Procello eiuſdem ſignificati a quo procella. Recęllo reclinor humilis fio. Jnterdum etiam actiue ponitur pro reclino. Uarro. Alius teneram abietem ſolus percęllit.

Cęliſtomia đr cũ vox q̄ſi ī receſſu oris auditᷣ ϛομα enī os đr. Fit a cęlo oris q̄uis ⁊ ab oris ꝯcauitate dici poſſit κοιλον enim ꝯcauum dicunt. Et ſic per ę ſcribendum erit.

Cęmentũ a cędo is. vt q̄dā putāt. Sũt enī cęmenta oīs rudiormā qua ędificia ꝯſurgunt ꝓprie cęſi lapides apti ad ędificādum exciſo mõte aliquo vel effoſſo. Fodinas quoq; ruſtici cāpanię cęmentarias appellant. Li. Nec erat difficile murũ ſubruere ꝙ cęmēta non calce durata erant ſed interlita luto ſtructurę antiquę gñe. Col. li. ix. Sub porticibus q̄dratę hare cęmentis vel ēt laterculis extruuntᷣ. Jdē ibi. Modus ſylue pro cuiuſq; facultatibus occupatᷣ ac ſi lapidis ⁊ operevilitas ſuadeat: haud dubie cęmētis ⁊ calce formatus circũdatur murus. Aliqñ ponitur pro ipſo opere. i. ędificio: qđ ſtructo lapide erigitᷣ. Ply. Pallidus lapis in cęmento raro vtilis. Licet enim ꝯtra iniurias fortis ad ſtructurā tñ infidelis eſt: niſi multa ſuffrenatione deuinctus. Hier. in inſtr̄o veteri poſuit pro calce aqua ſabuloq; fermētata cum ait. Habueruntq; lateres pro ſaxis ⁊ bitumen pro cęmento.

Cęmentarij dñr cęmentorũ hoc eſt ędificioꝝ quę ex lapidibus ſiunt ſtructores quos fabros murarios appellant. Hiero. ad Pauli. Agricolę cęmentarij fabri metallorum lignorumq; cęſores lanarij qui vilia opuſcula fabricant. Hi de prętio totius operis faciundi ſi cum domino conuenerint: ędificandumq; id ꝯduxerint redemptores vocitantur.

Cęmentitius. a. um. quod ex cęmento eſt parietes cęmentitij.

Cęnos gręce latine nouus.

Cęne vrbs circa ſinũ laconicũ. Tęnaron añ vocata. Hinc cęnites portus apud Ply. lib. iiij. Et cęnęus Juppiter dictus ē. Ouid. Uictor ab ęchalia cęneo ſacra parabat. Uota ioui.

Cępe gñis neu. ⁊ indeclinabile a cipitis magnitudine đr. Uñ ⁊ primā diph. vocalē accepit. Hier. īpelle peluſioten vt edat cępe. Dicitᷣ ⁊ Cępa. ę. Ouid. Cędenda eſt hortis eruta cępa

meis. Inuenitur etiã ſm Priſ. cępitius ⁊ hoc cępitiũ. Cępa rum plura ſũt gña nobilior aſcalonia: ab oppido iudeę: nã vt refert Stra. lib. xvj. Aſcalonẽſiũ regio ꝓcipue fert cępas. Col. Põpeiã vel Aſcaloniã cępã eligito ⁊ cõponito ⁊ in fidelia. Optimę ſũt rotũdiſſimę ruſę acriores ꝙ̃ cãdidę: ſiccę ꝙ̃ virides. Cępa oculos mordet. Vñ a gręcis nomen impoſitum Cromyon q̃ſi pupillã oculi cõprimi cogeret ſicut ſcribit Ar. in Proble. Vñ lachrymoſa d̃r a Columella.

Cępula dimi. a cępa. Pal. hoc menſe cępulas ſeris.

Cępi pt̃m a capio cũ ę diph. ſcribit̃ cũ eius compoſitis. Accępi ꝯcępi: decępi: ꝑcępi. Cępi võ defectiuũ cum ę a cępio pro incipio format̃ quod apud antiquos in vſu erat. Ter. in adel. Sex totis menſibus olfeciſſem: ꝙ̃ ille quicꝙ̃ cęperet. Cato. Cępiam ſeditioſa verba loqui. Nunc aũt pręterito eius pro ꝑſenti vtimur cũ ſuis deriuatis. Cęperam cępiſſem cępero cępiſſe cęptũ ire. Et cęptũ cępi. Hoc eſt principiũ. Ouid. Dij cęptis nam vos mutaſtis ⁊ illa aſpirate meis.

Cęruleus color viridis cũ nigro ſicut mare q̃ gręco ṽbo a latinis d̃r Glaucus. Et Gelius ſentit eundẽ eẽ cęſiũ. Hũc Venetũ quoꝙ̃ colorẽ ⁊ thalaſſicũ appellari ab Eruditis iuenim⁹ dictus cęrule⁹ q̃ſi cęluleus a cęli colore. Dicit̃ ⁊ cumatilis color qd̃ gręce κυματα fluctus vocãt. Alij a cęra deducũt. De quo in dictiõe cęra. Cęruleũ arena ẽ cuius tria ſũt gña ęgyptiũ ſcythicum ⁊ cyprium. Poſtea probatũ eſt atticum marmoroſum ⁊ ſyricum ſiue preſſum. Vide Ply. lib. xxxiij.

Cęra lʒ a gręco nomẽ hẽat κηριον eni gręci fauũ dicũt: quod abſꝙ̃ diph. ſcribit̃: tñ Apuleio teſte ꝯſuetudo ꝯuertit η in ę diph. Quidã ẽt a Careo deducũt: eo ꝙ melis ꝑfuſiõe careat. Vñ ẽt primaʒ diph. vocalẽ aſſumpſiſſe d̃r. Eſt aũt cęra q̃ fit expręſſis fauis. Cęra aliq̃n pingere ſolebãt: quapꝑ ⁊ tabelle ita pictę cęrę vocabant̃. Ouid. Perlege diſpoſitas gñoſa ꝑ atria cęras. E cęra ẽt fiebãt pugillares ĩ q̃bus ſcribere mos erat. Vñ ⁊ ꝑ ep̃lis: ⁊ ꝑ gillaribus ponit̃ qñꝙ̃. Ouid. Nõne libet medio cęras implere capaces Quadriuio. Quãdoꝙ̃ ꝑ cęrata tabula. Vnde d̃r in prima cęra: ⁊ in ſecũda cęra. ima cęra: ⁊ extrema cęra. Nã Romani teſtamenta ſcribebant in tabulis cęratis. Sueto. in Cęſa. Quinti. Pediũ ex quadrante hęredem inſtituit reliquos in ima cęra .i. vltima parte tabulę teſtamentarię. Hinc ſyncerum ⁊ procerum.

Cęro as. cęram impono. Colu. lib. vlti. Sexta quaꝙ̃ oliuitate dolia cęrare oportet. Huius compoſitum eſt Incęro. Perſ. Genua incęrare deorum.

Cęratura. ę. ipſa cęratio. Colu. Vetera non credideram propter olei ſuccum cęraturam pati.

Cęreus. a. um. qd̃ ex cęra eſt: vt imago cęrea. Sumit̃ qñꝙ̃ ꝑ molli ac facili. Hor. Cęreus in vitiũ flecti monitorib⁹ aſper. Quandoꝙ̃ pro pingui. Actius. Pinguẽ turturẽ cęreamꝙ̃ ficedulã: a cęre videlicet colore. Quãdoꝙ̃ pro vncto. Mar. Cęrea ſi pendet iubis ⁊ trita lacerna.

Cęratũ videt̃ eẽ ſicut vulgo appellat̃ qd̃ vulnerib⁹ ſupponi ſolet. Hier. ad Cteſiphontẽ. Deniꝙ̃ vt oẽm ſtultitiã meã diligẽtius recognoſcas ẽt ſtomachũ meũ poſt illud ſuſceptum cęratũ tuũ te abſente curaui. Cõſtat ex rebus ſicciorıbus et igni appoſitũ molleſcit: ſʒ appoſitũ corpori dureſcit ⁊ ꝑtinacius hęret. Dictũ a cęra: q̃ fere oĩbus cęratis adhiberi ſolet: Quidã nõ cęratũ ſed cęrotũ appellant a gręco κρωτον.

Cęrefoliũ gen⁹ hęrbe. Palladi⁹ Cęrefoliũ locis frigidis ſerat̃.

Cęreus cęrei. funale. Mar. Hic tibi nocturnos ꝑſtabit cęreus ignes. Huius dimi. eſt Cęreolus. Hiero. Magnum honorem prębent huiuſmodi homines beatiſſimis martyribus quos putant de viliſſimis cereolis illuſtrandos.

Cęrulus. a. um. penultima correpta. Catul. Cęrula vertentes abiegnis ęquora palmis.

Cęruleus. a. um. idem quod cęreus. Proper. Cęruleus cucumis tumidoꝙ̃ cucurbitę ventre.

Cęrinus. a. um. pe. pro. eiuſdem eſt ſignificantie.

Cęroſus. a. um. qd̃ hʒ admixtam cęram. Vñ mel cęroſum d̃r nondũ depuratũ. Ply. Liquore veluti mellis cęroſi.

Cęriũ vel cęris gñs qd̃ faui ſiĩtudinẽ hẽat. Ply. Ramorũ fici teneri cauliculi cũ melle vlcerib⁹: q̃ ceria vocant̃: illinuntur

Cęroma atis. a Cęromatũ a cęra fit. Significatꝙ̃ oleũ cęnũꝙ̃ q̃b⁹ ꝑmixtis vngebãt̃ athletę cũ eẽnt certaturi. Inde Iuue. Cęromatico collo dixit. Dictũ nõ ꝙ cęroto ſil'e ſit ſʒ gręcũ ẽ κηρωματος: ſignificatꝙ̃ apud gręcos tabulã cęrataʒ in q̃ ſcribi eſſet ſolitum. Hęc inſperſio haphe dicebat̃. Mar. Et flaueſcit haphe. Nam ea inſperſiõe perfuſa obluctantiũ corpora quodãmodo flaueſcebant lepras patientibus ſimilia. Fiebat ex oleo terraꝙ̃ nec ex omni terra ſed ex quibuſdaʒ eius generibus: quibus robuſtiora fieri corpora ⁊ ad tolerãdos ęſtus atꝙ̃ algores firmiora arbitrabantur vt erat albida quędaʒ terra pertenuis ex albano agro ⁊ rubrica ⁊ baianus puluis. Adhibeatur quippe oleum tuum ad agilitatem ꝑſtandum vt corpora lubrica fierent tum ꝙ natura olei eſt tepefacere membra ⁊ contra algores munire. Terra võ ad indurandos magnos artus ⁊ aduerſus ęſtum ſit mandos adiungebat̃. Sta. de palęſtritis. Poſtꝙ̃ oleo gauiſa cutis petit ęquor vterꝙ̃ procurſu mediũ atꝙ̃ haſta veſtit̃ arena. Tũ mandidos artus alterno puluere ſiccant collaꝙ̃ demerſere humeris ⁊ brachia late vaſta tenẽt. Ponit̃ ⁊ ꝑ loco in quo palęſtritę vngebãt̃. Ply. Idẽ palęſtras athletaꝝ imaginibus ⁊ cęromata ſua exornãt. Sũt q̃ dicãt ẽt cęroma ſignificare tabellã cęratam in q̃ olim ſcribere conſueuerunt.

Cęrete gñis neutri ciuitas tuſcię q̃ Strabone teſte Agylla dicebatur. Declinat̃ ⁊ cęres cęritis pe. cor. Virgil. Eſt ingens gelidum locus ꝓpe cęritis amnẽ. Feſtus. Cęre neutro gñe declinat ſic inquiens Cęrimoniarũ cãm alij ab oppido cęre dictam exiſtimant. Nomẽ ab hoc patriũ eſt hic ⁊ hac cęres cęretis penul. pro. Virg. lib. x. Qui cęrete domo qui ſunt minionis in aruis. Poteſt etiam declinari ſm Priſ. hic ⁊ hec cęritis pe. cor. Vel hic ⁊ hęc cęretis pe. pro.

Cęrimonię pe. cor. vel ab oppido cęrete vel a carẽdo dictę ſũt Nam vrbe a Gallis capta cũ veſtales virgines ſimulachra deoꝝ ex hoſtibus erepta traducerent: oppidũ cęrete potiſſimũ ꝯuenere vbi benigne fuerint hoſpitio ſuſceptę donec a gallis ciuitas ꝑ Camillũ liberata fuit. In cuius beneficij memoriã Romani ꝑſtiterunt vt omnis diuinus cultus cęrimonię a Cęrete diceretur. Liui. lib. v. ſcribit. L. Albiniuʒ de plebe vnum virgines: ſacerdotes: ſacraꝙ̃ plauſtro. Cęre inueniſſe. Inde cęrimonijs enatum ſit nomen.

Cęſim aduerbiũ ſignt̃ per inciſionem gladij: ſiue incidendo.

Cęſar cognomen Iulioꝝ eſt. Ille eniʒ qui primus Cęſaris nomen adeptus eſt: ab eo dictus fert̃ ꝙ cęſo mr̃is vtero ſit natus. Vel ab Elephãto in pugna occiſa q̃ lingua mauroꝝ Cęſar appellatur. Vel ꝙ oculis cęſiis hoc eſt glaucis fuerit. Vl' a Cęſarie cũ qua natus ꝓditur. Ply. lib. vij. ſcribit Scipionẽ Aphricanũ primũ fuiſſe dictũ Cęſarẽ a Cęſo mr̃is vtero. Qua de cã ⁊ Cęſones appellati. Iulius aũt Cęſar a quo familia cęſarũ poſtea ꝓrogata eſt nõ ẽ natus cęſo vtero mr̃no: q̃ matrẽ Aurępliã habuit quã amiſit cũ in Gallia bellum gereret. Cuius ẽt pr̃ Cęſar eſt nũcupatus: qui ꝑtura funct⁹ Piſis obijt. Rex facinus ſcribit de Cęſare Dion. Hiſtoric⁹ gręcus cuius verba gręca ſubieci. τον δε δικτατορα τον πομπηιον τε την ρωμην αφελομενος επει ψει ναπισευσει αν αυτου την αναρεσιν αυτος δε ει εχρονισε τη αιγυπτω διατους κλεοπατρας ερωτας ην γαρ και γαρ ερωτικωτατος και πλειςταις και αλλαις οσαις που περι τυχοι συνεγινετο κλεοπατρα δε και περικαλλεςατη γυναικων εγενετο και τε φθεγμα αστει οτατον ειχε.

Cęſarea vrbs palęſtinę in littore maris magni quę turris ſtratonis vocabat̃. ſed poſtea ab Herode in honore Cęſaris nobilius ędificata Cęſarea eſt appellata in qua ideʒ Herodes in honore Cęſaris magnificã domum albo marmore conſtruxit: vbi nepos eius Herodes ab angelo ꝑcuſſus eo ꝙ nõ dediſſet honorem deo ꝯſumptus a vermibus expirauit. In hac Cornelius cẽturio a petro baptizatus ẽ. Altera philippi a philippo Herodis filio honorẽ Cęſaris ad radices mõtis libani ędificauit vbi duo fontes Ior. ſ. ⁊ dan oriuntur tertia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cappadocię. Joſe. Moga primũ dicebatur quę poſtea cappadocia nunc aũt cęſarea a cęſare. Quarta mauritanię.

Cęſara auguſtana vrbs hiſpanię taraconẽſis de qua habetur in geſtis diui Uincentij.

Cęſareus.a.um. Et cęſarianus.a.um. vt cęſariani milites.

Cęſaries coma a crebra cęſiõe. Jõqꝫ ꝓprie viroꝝ ẽ. Uñ Cęſariati comati dñr. Plau.in Mili.cęſariatus miles.

Cęſenna vrbs flaminię ꝓuĩcię a cędẽdo: ꝙ exiguo amne cęſa.i. diuiſa ſit. Uel ꝙ ager eius duobus fluminibus Sapi. Rubicone ſit diuiſus. Hinc cęſennates dicti ſũt cęſennã habitantes: ⁊ cęſenatia vina: quę inter gñoſa numerabantur.

Cęſa: gallicũ telũ. Uar. Qui gladijs cincti ſine ſcutis cum binis cęſis eſſent. Hęc ⁊ Geſa dñr gallica lingua. Uñ ⁊ viros fortes Galli geſos vocãt. Uirg.li.vij. Alpina coruſcat geſa manu: ⁊ cęſa particulę orͣonis q̃ gręci cõmata vocãt: differũtqꝫ a mẽbris q̃ gręci dicunt Cola. Mẽbrũ enĩ eſt ꝑs orͣonis ex pluribus ṽbis abſolute aliq̇d ſignificans. Hoc mõ. Et ſi vereor iudices ne turpe ſit ꝓ fortiſſimo viro dicere incipientẽ timere. Cęſum aũt pars orͣonis eſt nondũ ex duobus aut ex pluribus ṽbis quicqꝫ abſolute ſignificãs. Hoc mõ. Et ſi vereor iudices ne turpe ſit. Aliqñ tñ cęſa oratio dr̃ cũ non efficiunt mẽbra ex cõnexione verboꝝ ſed ſingula verba aliq̇d ſignificãtia ꝓferunt hoc mõ. Quis eſt iſte Gallius? armiger Catilinę ſtipator tui corporis concitator tabernarioꝝ latrator fori. Eadẽ ⁊ inciſa dñr: de hoc etiã in cõma.

Cęſura. ꝓprie Inciſura. Ply.lib.xvij. Añ kal.martias creſcit ad brumã vſqꝫ deſinitqꝫ cũ dureſcere incipit. hoc ſignũ qđ tempeſtiuã hꝫ cęſurã. Et Cęſura a cędenda voce: quę diffinitur: ꝙ ſit decora terminatio vocẽ in medio verſuum notata hęc q̃drifariã diuidiť. Alia pentimemeris dr̃ ſiue ſemiq̃naria: alia heptimemeris ſiue ſemiſeptenaria. Tertia Trochaica. Quarta bucolica. Pentimemeris eſt quũ poſt duos primos pedes ſuperãs ſyllaba inueniť q̃ dictionẽ terminet vt Arma virũqꝫ cano. Et Italiã facto. hꝫ enim ex q̃nqꝫ dimidiũ. Heptimemeris eſt cũ poſt tres pedes ſilr̃ ſyllaba inueniť vt Arma virũqꝫ cano troię. Continet enĩ ſeptenarij medietatem. Trochaica eſt cum poſt duos pedes trochęus partem orationis perficit: vt Nil noſtri miſerere. Bucolica. cũ poſt quattuor pedes ſyllaba ſuperat in partem orationis deſinens: vt venitur trochęus partem oratiõis terminans: vt Omnia vincit amor ⁊ nos cedamus amori.

Cęſtrum. Inſtr̃m quo cauať Ebur. Alij putant eſſe genus teli pſico bello inuẽti. Jul. Pol. pro ſtimulo ſiue ſtilo accipit cęſtrũ. Pręterea Sphyrenã piſcẽ attici Cęſtrã vocant latine Sudim appellatam: q: roſtratus ſit ⁊ ſilͥs belonę. habeť et hęrba cęſtron: ꝓ betonica ceu a varietate remedioꝝ ⁊ efficacia noĩe ĩpoſito. Sꝫ ⁊ mugil piſcis iđ Ceſtreus videtur a grecis appellatus q: teli mõ publica athenienſiũ pęna ĩtret adulteros. Utcunqꝫ hoc genus miſſilis quod gręci ceſtron vocant noſtri. Uiriculum. Nam ⁊ tenebram vulgo ita dicimus. Sed hoc nomen ſine diph. ſcribitur.

Cęſuratim. ſig̃t ſuccincte breuiter per cęſurę cõmota. Scido. Claudiano. Tota illo dicto ſic cęſuratim ſuccincta q̃ꝫ ꝓfluẽs

Cęſuratum vas appellatur cęſim orificiatum.

Cęſitũ: linteolus erat purus ⁊ candidus dictus ꝙ cędendo ad candorem perueniret vel ꝙ oras circũciſas haberet.

Cęſius color q̇ ſpeciẽ celi hꝫ. Uñ oculus Cęſius dictus q̃ſi Cęlius hoc eſt cianei coloris gręce glaucopys ab oculis noctuarũ γλαυς enĩ nocturna dr̃ οψις viſus Uñ a nr̃is glaucus vocať. Hinc glauci ęqui q̇ faline is oculis ſunt: vulgo Glaucioli dicunť. Alij cęſium intelligunt lentiginoſum. Alij Cęruleum. Teren. in eu. Rufam ne illam virginẽ Cęſiam? Et in Ecy. Magnus rubicũdus ciſpus craſſus cęſius. Ubi Do. Cęſius glaucis oculis quaſi felis oculos habens.

Cęſones: qui cęſo matris vtero nati ſunt.

Cęſpes gñis maſ. a cędo ſit ⁊ ſig̃t terram cum hęrba auulſam ſeu in modum lateris cęſam: vel dr̃ frutex reciſus ac truncatus ꝙ pedẽ cedat. Ex cęſpite agger: caſtrenſis ſit Luc. Stetit agger ſulti cęſpitis intrepidus circũcidit autem ferramẽtis continetqꝫ hęrbarũ radicibus terrarũ. docet Uege.li.iij. qua altitudine ac latitudine cęſpes circuncidi habeat. Hinc cęſpiticus.a.um. qđ ſit ex cęſpitibꝰ. Unde tribunal cęſpiticum vocatur ſuggeſtum ex ceſpitibus factum. Flauius vopiſcus. Deinde concurſus ad cęſpitium tribunal.

Cęſpito as.pe.cor. pede aliquid percutio quo q̃ſi ruere cogar: vt ſit cęſpitare quaſi cęſpitem offendere: vel in cęſpitem ferri. Unde cęſpitatores ęqui qui ſępe in cęſpitem vel lapidem aut aliquid huiuſmodi impingunt.

Cęſtus us. genus claue pilas plumbeas loris bubulis appẽſas habẽs quo Daretẽ ⁊ Entellũ pugnaſſe legimus Uirg.li.v. Sin crudo fidit pugnã comittere cęſtu. Et a cędẽdo ſit. Cęſtus ṽo ceſti ſine diph. ſumiť pro cingulo quo vxor a marito cingebať ĩ fide maritali. ⁊ ẽ fę. gñis q̃ꝫuis ⁊ maſ. reperiať a varijs punctis ſic dictus. κεντει ꝑ enĩ pungere eſt ⁊ picturare. Uñ cingulũ illud veneris quo ipſa martẽ. ⁊ Juno Jouẽ ꝯciliabant a poetis Ceſtus dr̃. Mar. vt martis reuoceť amor: ſũmiqꝫ tonantis a te iuno petat ceſton ⁊ ipſa venus. Sꝫ ⁊ lorũ aut opus inter punctũ acuue pictũ. ⁊ Ueneris itẽ ornamentũ ⁊ in cõmune fęminarũ ceſton gręci vocãt. Proĩde Celſus aphricanus ꝯ quẽ ſcripſit origenes. xxiiij. libros edidit quos a rex varietate Ceſtos appellauit. Hinc ĩceſtus ⁊ ceſtillus diminutiuũ Homerꝰ multa libro. ξ. iliados ⁊ euſtathius: ſed ariſtophanis interpręs in veſtis comędia οκεϛρευς τουκεϛρεος ειδος ιχθυος τοκεφαλος και μεγαλην λεπι δαεχον. pagnina. xix.

Cęter aliũ ſig̃t. a quo ſit cęterũ ꝯiunctio ſiue aduerbiũ ꝓ ſꝫ ſiue id qđ dicere ſolemus qđ reliquũ eſt. Cętera ẽt q̃nqꝫ aduerbialiter capitur pro deinceps vt Cętera parce puer bello.

Caicus nomẽ eſt fluuij in phrygia: ⁊ labitur ꝑ Myſiam ⁊ pergamũ. per campũ qui caicus appellať. Arrianus aũt li.v. de geſtis ⁊ vita Alexandri magni και καικου αλλοεν μυσια και μαι ανδρούτων καρι κων και τα λοιπα.

Caius. cognomen a parentũ gaudio ſumptũ. Et eſt dictio triſſyllaba Mar. non maius q̃ꝫ ter caius eſſe tuus.

Cala fuſtis ſiue claua lignea. Lucil. Scinde calam vt caleas.i. ſcinde lignũ: ⁊ focũ accẽde vt te calefacias. Calę.arum. ciuitas in India: ⁊ grecum eſt τοκαλον τουκάλον.

Calabra pe.cor. dicebať curia: vbi tñ rõ ſacroꝝ gerebať. Macro. Et ipſi curię ad quã vocabanť: calabre nomẽ datũ eſt.

Calabria p.c. inſula eſt quã veteres Meſapiã priſci peuſepiã dixere. Eſtqꝫ hora italię ꝓxima ſicilię a q̃ pharo breui maris tractu diſiungiť. Inde ſit calaber calabra calabꝝ. Ouid. lib.iij. de arte. Ennius emeruit calabris in mõtibus hortos. Silr̃ declinať hic calaber hęc calabris ⁊ hoc calabre ex noĩe his declaranť bona ciuitatis καλοσ ηον. bonus.a.um. βριτω degrauo more arborũ degrauataꝝ pendere fructuũ q̃ñ ſit regio onerata ⁊ plena omni genere bonorum.

Caladrius ⁊ caladrion: auis eſt albi coloris.

Calagurriꝫ: ciuitas hiſpanię in vaſconibus collocata. Hinc calaguritani qui in ea habitant.

Calamis calamidis nomen ſtatuarij qui ęquos abſolutos et perfectos effinxit.

Calamintha ſeu calamenthus hęrba nota. q̃ꝫ Ariſto. ſcribit in mentã cõmeare. Hanc latine Nepetã quidã dici putant.

Calamus pe.pro. vnus fuit ph̃s ex gymnoſophiſtis indis qui tp̃e Alexandri magni ſemetipſũ viuũ Ultroneꝰ cremauit. De cuius morte hęc ꝓduntť. Secutus Alexã. magnũ extra ĩdię fines ꝑ cõem alioꝝ ph̃oꝝ ꝯſuetudinẽ qui regi aſſiſtunt cũ apud paſargadas ęgrotare cępiſſet ſeipſum extulit anno ętatis ſue. lxxiij. Facta enĩ pyra ⁊ aurea lectica ſuꝑ ĩpoſita in ea cubans cõbuſtus ẽ ſtramẽtis opertꝰ. Sũt qui dicãt eũ in lignea domo frõdibus plenã ⁊ pyra ſuꝑ tecto ꝯſtructa ĩcluſum ſe vt trabẽ in ignẽ inieciſſe: ⁊ cũ domo deflagraſſe. Fertur cũ Alexãder magnus rogaret eum ſi quod vellet dixiſſe propediem te videbo. Quod ita contigit. Nam in babylone paucis poſt diebus Alexander mortuus eſt. Arianus autẽ gręcus hiſtoricus de geſtis Alexandri ita ſcribitur gręce. ωβασιλευ αλεξανδρε ανθρωπος μενε κασοςτο